

3. Авдеев Д. А. Охрана, защита, обеспечение прав и свобод человека и гражданина / Д. А. Авдеев // Российское правовое государство: Конституционное и международное право, теория государства и права: материалы Всероссийской научно-практической конференции (Воронеж, 14-15 ноября 2003 г.). – Воронеж, 2003. – Часть 1. – С. 11-13.

4. Витрук Н. В. Общая теория правового положения личности / Н. В. Витрук. – М.: Норма, 2008. – 448 с.

5. Малько А. В. Правозащитная политика современной России: необходимость формирования, понятие, приоритеты / А. В. Малько, Н. И. Сухова // Российская правозащитная политика: теория и практика: монография / под. ред. засл. деятеля науки РФ, докт. юрид. наук, проф. А. В. Малько. – М.: Юрлитинформ, 2014. – С. 7-22.

6. Малько А. В. Права, свободы и законные интересы: проблемы юридического обеспечения: [монография] / А. В. Малько, В. В. Субочев, А. М. Шериев. – М.: Норма: ИНФРА-М., 2015. – 192 с.

7. Матузов Н. И. Правовая система и личность / Н. И. Матузов. – Саратов: Изд-во Саратовского ун-та, 1987. – 294 с.

8. Сабикенов С. Некоторые вопросы охраны субъективных прав и законных интересов советских граждан / С. Сабикенов // Проблемы государства и права на современном этапе. Труды научных сотрудников и аспирантов. – М., 1973. – Вып. 6. – С. 53-60.

9. Сабикенов С. Некоторые вопросы защиты субъективных прав и охраняемых законом интересов советских граждан / С. Сабикенов // Проблемы государства и права. Труды научных сотрудников и аспирантов. – М., 1974. – Вып. 9. – С. 61-68.

10. Терехин В. А. Судебная власть в государственно-правовом механизме обеспечения прав и свобод граждан: вопросы теории и практики: дисс. ... канд. юрид. наук: спец. 12.00.01 / В. А. Терехин. – Саратов, 2001. – 217 с.

11. Данильян О. Г. Філософсько-правові проблеми захисту прав людини в правовій державі / О. Г. Данильян // Суспільство, людина, право: сучасні дослідження актуальних проблем: монографія / О. Г. Данильян, О. П. Дзьобань, С. Б. Жданенко та ін.; за ред. О. Г. Данильяна. – Х.: Право, 2014. – С. 179-201.

УДК 340.656.7(043.2)

Бойко В. М., Савицька Т. М., студенти,
Навчально-науковий інститут Екологічної безпеки,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Тимкович І. І., старший викладач

АВІАЦІЙНІ РОБОТИ З ПОШУКУ ТА РЯТУВАННЯ

Відповідно до норм Повітряного кодексу України від 19.05.2011 № 3393-VI зі змінами та Наказу Міністерства транспорту та зв'язку

України «Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1» від 05.07.2010 № 430, авіаційні роботи передбачають польоти повітряних суден для виконання спеціалізованих видів робіт у таких галузях, як сільське господарство, фотографування, топографічне знімання, будівництво, нагляд та патрулювання, пошук і рятування, повітряна реклама, гасіння лісових пожеж та інше [1].

Унаслідок надзвичайних ситуацій у населених пунктах країни і на підприємствах можуть виникнути руйнування, техногенні аварії. Люди можуть опинитися у завалах, пошкоджених та палаючих будинках, інших непередбачуваних ситуаціях. У зв'язку з цими обставинами буде потрібне проведення заходів із рятування людей, надання їм допомоги, локалізації аварій та усунення пошкоджень. Цілком очевидно, що для організації та проведення такого виду робіт використовуються сили авіації. Зокрема, авіація Державної служби України з надзвичайних ситуацій (далі – ДСНС України) є мобільною складовою аварійно-рятувальних сил, що призначена для вирішення спеціальних завдань з прогнозування, попередження та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій, захисту населення і територій у разі виникнення надзвичайних ситуацій та участі в міжнародних рятувальних і гуманітарних операціях. Авіація ДСНС України є частиною державної авіації України. Набутий досвід ДСНС України та досвід зарубіжних країн щодо упередження і ліквідації надзвичайних ситуацій показує, що фактор часу є вирішальним по ефективності локалізації стихійного лиха або аварії з людськими жертвами. Наявність дієздатної авіації підвищує ефективність та оперативність виконання значної частини завдань, які покладено на ДСНС України, і потреба у авіаційному забезпеченні аварійно-рятувальних робіт постійно буде зростати [2]. Про це свідчать й відповідні статистичні дані. Наприклад, протягом 2014 р. авіаційні пошуково-рятувальні сили і засоби ЄСПАРПР (Єдина система проведення авіаційних робіт пошуку і рятування) 185 разів приводились у готовність № 1 та 12 разів виконували польоти на пошук і рятування (у 2013 р. – 100 разів приводились у готовність № 1 та 9 разів виконували польоти на пошук і рятування) [3, с. 217]. Як відомо, авіація ДСНС (2 літаки АН-32П) використовувалась у червні 2016 р. для гасіння пожежі на Грибовицькому сміттєзвалищі біля Львова. Тоді було здійснено 55 скидів води (434 тонни). В липні 2016 р. в Зоні відчуження через тління лісової підстилки та чагарників окремими осередками на площі до 10 гектарів до робіт було залучено 33 одиниці техніки та 155 чоловік, з них від ДСНС 28 одиниць техніки та 142 чоловіки особового складу (у тому числі вертоліт МІ-8з водозливним пристроєм та 3 літаки АН-32П).

З метою результативної організації та проведення авіаційних робіт з пошуку та рятування розроблено ряд нормативних актів. Так, Кодексом про цивільний захист України від 02.10.2012 № 5403-VI зі змінами закріплено основні повноваження центрального органу виконавчої влади (ДСНС), який забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері цивільного захисту та який власне організовує проведення пошуково-рятувальних робіт та здійснює контроль за їх проведенням; здійснює контроль за готовністю авіаційних сил та засобів пошуку і рятування до проведення пошуку і рятування; вносить до відповідних органів пропозиції щодо припинення польотів у разі порушення вимог нормативних документів з питань пошуково-рятувального забезпечення до усунення недоліків та інше. Зазначені повноваження передбачені і Положенням про Державну службу України з надзвичайних ситуацій, затверджену постановою Кабінету Міністрів України від 16 грудня 2015 р. № 1052. Повітряний кодекс України визначає поняття авіаційний пошук і рятування як комплекс заходів, спрямованих на виявлення лише повітряних суден, які зазнали або зазнають лиха, та надання своєчасної допомоги потерпілим внаслідок авіаційної події. А розділ XV «Пошук і рятування» містить основні положення щодо порядку організації та проведення пошуку і рятування тільки повітряного судна, що зазнає або зазнало лиха, та всіх особи, які перебувають (перебували) на його борту незалежно від громадянства і статусу.

Основним нормативним актом, що регламентує досліджувані нами питання є Постанова Кабінет Міністрів України «Про заходи щодо вдосконалення організації та проведення авіаційних робіт з пошуку і рятування» від 14.11.2012 № 1037, якою розкривається зміст авіаційних робіт з пошуку і рятування (це польоти, під час здійснення яких пошуково-рятувальне повітряне судно використовується для визначення місцезнаходження об'єктів, що зазнали лиха, а також для рятування та надання допомоги особам, які постраждали); функції суб'єктів ЄСПАРПР; основні засади взаємодії органів управління та сил під час проведення робіт з пошуку і рятування; регламентуються процедури виділення та залучення пошуково-рятувальних сил і засобів для проведення вказаних робіт; визначається механізм організації управління та зв'язку під час проведення робіт з пошуку і рятування; а також механізм відшкодування витрат, пов'язаних з проведенням робіт з пошуку і рятування.

Література

1. Про затвердження Правил сертифікації експлуатантів, що здійснюють експлуатацію цивільних повітряних суден (літаків) з метою виконання комерційних транспортних перевезень згідно з вимогами OPS 1: наказ Міністерства транспорту та зв'язку України від 05.07.2010 № 430 [Електронний

ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0558-10>

2. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2013 році (6.2 Авіаційне забезпечення) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://undicz.dsns.gov.ua/files/2015/1/13/6_2.pdf

3. Національна доповідь про стан техногенної та природної безпеки в Україні у 2014 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.dsns.gov.ua/files/prognoz/report/2014/ND_2014.pdf

УДК 341.229(043.2)

Бурбеза В. В., студентка,
Навчально-науковий Юридичний інститут,
Національний авіаційний університет, м. Київ
Науковий керівник: Пильгун Н. В., к.ю.н., доцент

МІЖНАРОДНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС КОСМІЧНИХ ОБ'ЄКТІВ

У міжнародному праві відсутнє єдине визначення космічного об'єкта, проте його правовий статус визначений. У Договорі про космос 1967 р. космічними об'єктами вважають не тільки запуснені в космічний простір, але і доставлені або споруджені на небесному тілі. У Конвенції про міжнародну відповідальність за збитки, завдані космічними об'єктами, 1972 р. говориться не про сам об'єкт, а про його складові частини, засоби доставки об'єкта та його складових частин. Такими ж словами говориться про космічний об'єкт у Конвенції про реєстрацію об'єктів, що запускаються в космічний простір 1975 р. Регламент радіозв'язку Міжнародного союзу електрозв'язку 1979 р. використовує термін «космічний човен», тобто створений людиною апарат для польотів далі основної частини земної атмосфери. З появою човникових космічних апаратів, які можуть здійснювати польоти в атмосфері, визначення космічного об'єкта стало ще більш складним.

Враховуючи існуючі міжнародні договори, космічний об'єкт можна визначити як штучно створений об'єкт, що виходить самостійно або який виводять на орбіту навколо Землі або далі в космічний простір, призначений для діяльності в космічному просторі та на небесних тілах. До космічних об'єктів відносять штучні супутники, космічні апарати та їх носії, що пілотуються [3; с. 140-141].

Договір про космос встановлює, що право власності на космічні об'єкти, які запуснені в космічний простір, включаючи об'єкти, доставлені чи споруджені на небесному тілі, і на їх складові частини залишається непорушним під час їх знаходження в космічному просторі чи на небесному тілі або після повернення на Землю. Якщо такі об'єкти або їх